

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان و ئامى دادگای فیدراى داتا تەو

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان بىيارکەنى دادگای فیدراى سەبارەت بى کەتای پەکها تەکان
لە پەرلەمانى کوردستان بى سەرپەچیکردنى دەرستور و سەف دەرکات.

ئەمە ئىنجەشمە، دادوەر سەردار یاسین، سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان لە
ھاگەینەندراو کەدا نا ئازایى دژى بىيارکەنى دادگای فیدراى سەبارەت بى ھەوێشانەندەوێ کەتای
پەکها تەکان دەرەى.

سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى دەرەت: ”ئەم ئاراستەییى دادگای ئیتىحادى با ھە بێدەرچوون لە دەرستور
و یاساکان وای لە دەرکات بێتە دەرەتە لاسەرووی دەرەتەکان، ئەمەش دەرەتە ما یەى چەندین
لەکەوتەى نەخوازراو چ لە لایەنى یاسایى بەت یان لە لایەنى سیاسى یان کەمەما یەتى“.

دەرەتى ھاگەینەندراوى سەرکى ئىنجومەنى شورای ھەرمى کوردستان – عێراق

لە سەنگی هەستکردن بۆ پرێسپارێتی مەژووێ و یاسایی بۆ رامبەر بۆ ئاراستە نوێی دادگای ئیتیحادی بە ئای عێراقی لە بۆیارێکانی ئێمە دوا یییدا لەخێ گرتوو دەرباری ئێو دعوایانی دژ بۆ هەرێمی کوردستان بۆزکراونەتوو، کە چەندین سەرپێچی لەخێگرتوو بە دێقە دێستورییە بۆونێکان و بنەما یاسایی چۆسپاوەکان، هەروەها لە ووانگە باوەبوونمان بە سیستمی فیدرالی لە عێراق، ئێمە لە ئێنجۆمەنی شۆرای هەرێمی کوردستان – عێراق، گەڕنگترین تەبیینییە یاساییەکانمان دەرباری ئێو سەرپێچیان بە ئای گشتی دێخێنەتوو:

1- دادگای ئیتیحادی بە خێ خستەتە شوێنی دێسێاتی یاسادانان، بۆ جێرێک لە حوکمی دعوای ژمارە (83) و هەردوو بۆخراوەکە (131) و (185) / ئیتیحادی 2023، چەندین دێقی یاسایی تەشریع کردوو لە بێندێکانی (دوو م) و (سێ م) و (چوار م) و (پنج م)ی حوکمی ئامازێپێکراودا، ئێویش دوا ئێوێ بۆ یاریداو بە نادێستوریی بوونی هەندێک مەدە و بۆگە یاسای هەبژاردنی پەرلێمانی کوردستان – عێراق ژمارە (1) ی سێ 1992ی هەموارکراو. ئێمەش پێشەلکردنێکی بۆون بە مەدە (93) ی دێستوری عێراقی سێ (2005)، بۆتایبەت بێندی (یێک م)ی، کە تیایدا کاری دادگای ئیتیحادی بە کورتکراوەتوو سەر پێادێکردنی تاییبەتکاری چاودێریکردنی مەودای دێستوری بوونی یاسا و پێوێ بۆرکارێکان. بۆ هەنانێکایێ دێقی یاسایی لە بۆیاری دادگای ئیتیحادی بە دێستوێردان لە تاییبەتکارییێکانی دێسێاتی یاسادانان و سەرپێچییێکی بۆون بە مەدە (47) ی دێستور کە دێقی کردوو لە سەر ئێوێ هەر دێسێاتی تێک پێادی تاییبەتکارییێکانی خێ دێکات لە سەر بنەمای جیاکردنەوێ دێسێاتی تێکان.

2- پابێند نەبوونی دادگای ئیتیحادی بە عێریزێ دعوای داواکار، بۆ جێرێک داواکاری دعوای ژمارە (83) ی ئامازێپێکراو، داوای هەوێشانەنەوێ یازدێ کورسییێکە (کورسییێکانی کێتا) ی نێکردوو، بۆکو داوای دۆبارە دا بۆشکردنەوێ کورسییێکانی پەرلێمانی کوردستانی کردوو بۆ سەر پارێزگەکانی هەرێم بۆگۆرێ پێوێ ژمارێ دانیشتووان، کەچی دادگای ئیتیحادی بە بێندی (یێک م)ی حوکمێکێدا بۆ یاریداو بە نادێستوریی بوونی دێستوێوێ (یازدێ) لە مەدەیی یێک مە یاسای هەبژاردنی پەرلێمانی کوردستان ی هەموارکراو، ئێمەش داواکار لە عێریزێ دعوای داوای نێکردبوو، بۆ پێشێش ئێمە دێخێنە پێشەلکردنێکی بۆونی ئێو بنەمایێ لە یاسا و لە دادگاییدا چۆسپاوە کە دێت: دعوای لە چوارچێوێ عێریزێکێدا سنووردار، و نایەت حوکم بکەت بە زیاتر لەوێ داواکار داوای دێکات.

3- لە دعوای ژمارە (83) ی ئامازێپێکراو دیار کە کێسانی داوالێکراو بریتین لە:

- سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان.

- سەرلەككى ھەرلەمى كوردستان.

- سەرلەككى ھۆكۈمەتنى ھەرلەمى كوردستان.

دادگەلى ئىتىھادى باھا لى بىندى (ھەشتەم)ى ھۆكۈمى دىعواى ئامازپەكراو بىيارىداو بى رەتكەرنەلەلى دىعوا بىرامبەر ھەردوو داوالەكراو سەرلەككى ھەرلەمى كوردستان و سەرلەككى ھۆكۈمەتنى ھەرلەمى كوردستان لىبەر ئاراستەنەبىوونى نەپارى (عدم توجه الخصوم). بىمەش نەپارى (الخصوم) كورتكرايەلە سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان، بىھام دادگەلى ئىتىھادى باھا بىئاگايە لىوۈلى بىبەپارى ژمارە (233) و يەكخراۋەكانى (239) و (248) و (253)/ئىتىھادى/2022 لى 30/5/2023 ھۆكۈمى داۋە بى نادەستورى بىوونى ياساى بىردەۋامبىوونى خولى پەنجەمى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ژمارە (12)ى ساۋى 2022، بىم پەپەش سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان و سەرلەم ئىندامەكانى لىبەنەتدا بىوونى ياسا بىيان نەماۋە، لى كا تەكدا ماددەلى (4)ى ياساى دادبىنەلى مەدەنىي ژمارە (83)ى ساۋى 1969ى ھەموارەكراو مەرجى دانائە بىوۈلى پەپەش داۋالەكراو نەپار بىت. بىگولەرى ئىم ماددەلى پەپەش بوۈ دىعواكە رەت بىكەرنەلەلى لىبەر نادروستى مامەكەرنە لىگە سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان و لى نەپارىكە چۈنكە لىكا تى بىرەكەرنەلەلى دىعواكە بىوونى ياسا بى نەماۋە.

4- سەرپەچىكەرنە دادگەلى ئىتىھادى باھا بى رەسا ياسا بى رەكارىيەكان، كا تەك لى دىعواى ژمارە (233) و يەكخراۋەكانى (239) و (248) و (253)/ئىتىھادى/2022، بىيارىداۋە بى قەبۇلكەرنە نووسراۋى لادانى ھەردوو بىكار (د. وعدى سەلمان مزورى) و فەرمانبەرى مەفەروە (شەرمىن خەزىر بىھەت)، ھا توۈ لى پەرلەمانى كوردستان بى ژمارە (1369) لى كەكەۋتى 23/5/2023 و ھەۋەشەندەلەلى تەخۈيلەكەرنە ئامادەبىوونىيان لىدادبىنەكەرنە لىبەردەم دادگەلى ئىتىھادى لى دىعواى ئامازپەكراودا. كەچى دادگەلى ئىتىھادى باھا لىبەگەلى ژمارە (1)ى ھۆكۈمى ئامازپەكراويدا بىيارىداۋە بى نادەستورى بىوونى ياساى بىردەۋامبىوونى خولى پەنجەمى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ژمارە (12)ى ساۋى 2022، بىم ھۆكۈمەش سەرلەككى پەرلەمانى كوردستان دىسەلە تى لادانى ھەردوو بىركارى ئامازپەكراۋى نامەنەت.

5- دادگەلى ئىتىھادى باھا لى ھەندەك لى بىيارەكانى كەۋتەتە ھاۋدزى بوۈن، كا تەك لى دىعواى ژمارە (83)ى ئامازپەكراودا، بىيارىداۋە بى ھەۋەشەندەلەلى كورسى (كەتا)كان پەپەش بىوونى ئىم كورسىيانە بى پەكەتەنەكان لى ياساى پەرلەمانى كوردستان - عەراق ى ھەموارەكراو پەشەكەرنە بى ماددەلى (16)ى دىستور كە دىقە كەردوۈ لىسەر ئىوۈلى ھاۋدەرفەتە مەفەكى پارەزراۋە بى سەرلەم عەرافىيەكان، و

دووکت گرتن-بیری ریکاری پوویست ب هاتن-دی لئئست دگرت. بام گډر ب ووردی سیری ئم مادد-ی بکین بمان د-رد-ک-وت ک پدانی کورسی (ک-تا) ب پکها ت-کان ئم هاود-رف-تی د-ست-ب-ر د-کات، و ب-اسا کردنی ئم کورسیا ن-ی (ک-تا) ب پکها ت-کان و چ-سپا ندنیان ب-یان ر-کار-کی پوویست ل-س-ر دوکت بیگر-ن-ب-ر ب ب-رج-ست-کردنی هاود-رف-تی، ب-تایب-ت ل-کات ی پیا د-کردنی سیست-می فر-بازن-ی ه-ب-زاردن ل-گ-ی دای-شکردنی ه-ر-م ب چ-ند ناوچ-ی-کی ه-ب-زاردنی جیاواز، ب-ج-ر-ک د-نگی پکها ت-کان ب-س-ر ئم ناوچا ن- دای-ش د-ب-ت و ل-وان-ی-ی ه-چ کورسی-ک ب-د-ست ن-ه-نن. ک-وان- د-د-گ-ی ئیتیحادی با-ا ک-ت-ک ب-یاریداو ب ه-و-شاندن-و-ی کورسی-ک-انی (ک-تا) کان ل- ه-مان ب-یاردا ب-یاریداو ب دای-شکردنی ه-ر-می کوردستان ب چ-ند ناوچ-ی-ک ک-متر ن-ب-ت ل- چوار ناوچ-ی ه-ب-زاردن. ئم-ش ل-کات ی پیا د-کردنیدا د-ب-ت مای-ی د-ست-ب-ر ن-یوونی هاود-رف-تی د-قنوو-سکراو ل- مادد (16) ی د-ستور، ئم-ش هاودژی د-نو-ن-ی ل- ه-و-ستی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا. ه-ر ب- زانین یاسای ه-ب-زاردن-ک-انی ئنجوم-نی نو-ن-ران و ئنجوم-ن-ک-انی پار-زگ و ق-زاکان ی ع-راقی ژمار (12) ی سا ی 2018 ی ب-رکار، ب-پ-ی دوا یین ه-موارکردنی، د-قی کردوو ل-س-ر ب-ن-مای ک-تا و پدانی کورسی ب ژمار-ی-ک ل- پکها ت-کان (مادد 15) ه-موارکراو ب-پ-ی مادد 9 ی یاسای ه-مواری س-ی-می ژمار 4 ی سا ی 2023).

6- و-رای ئم-ن-ی س-ر-و، خودی پکها ت-ی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ناک-ک ل-گ-ی د-قی ب-ندی (دوو-م) ی مادد (92) ی د-ستوری ع-راقی سا ی 2005، چونک ب-پ-ی ئم ب-ند دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ل- ژمار-ی-ک دادو-ر و شار-زایانی فیهی ئیسلامی و یاسا ناسان پ-ک-ت، ه-رو-ها ئو یاسای-ی ژمار-یان و ش-وازی د-ستنیشانکردنیان و کاری دادگ-ی ک-د-خات پوویست ب ز-رین-ی دوو ل-س-ر سا ی ئن-د-مانی ئنجوم-نی نو-ن-ران ت-شریع بکرت، ب-ی-ئو دادگ-ی-ی چاود-ریکردنی د-ستوری بوونی یاساکان ل- و-ا تدا لئ-ست دگرت، پوویست، پ-ش ه-ر لای-ن-کی دیک، پا ب-ند ب-ت ب مادد و ب-ند-کانی د-ستور، ب-تایب-ت ئ-گ-ر با ب-ن-ک پ-یو-ست ب-ت ب پکها-ن-ی ئم دادگ-ی و چ-نی-تی کارکردنی، چونک ه-چ و-ا نیی- دادگ-ی ئیتیحادی با-ا حوکم بدات ب ناد-ستوری یاساکان ک-چی خودی خ-ی ل- ووی پکها ت- و کارکردن و یاسای ئ-سناک-ی و-کی-ک ن-ب-ن ل-گ-ی د-ستور.

دیار ئم ئاراستن-ی-ی دادگ-ی ئیتیحادی با-ا ب-د-رچوون ل- د-ستور و یاساکان وای ل-د-کات ب-ت- د-س-ا ت-ک ل-س-رووی د-س-ا ت-کان، ئم-ش د-ب-ت مای-ی چ-ندین ل-ک-وت-ی ن-خوازراو چ ل- لای-نی یاسای ب-ت یان ل-لای-نی سیاسی یان ک-م-ا ی-تی. ب-ج-ر-ک ل-م دوا ییا ن-دا س-ر-تای ئم ل-ک-وت-ی ن-خوازراوان د-رک-وت ک-ت-ک حزب و لای-ن نو-ن-ر-ک-انی گ-رنگ-ترین پکها ت-کانی ه-ر-می کوردستان (تورکمان و ناشوری و سریان و کلدان) با یا ن-گ-یا ن-د ب-شدار ی ناک-ن ل-و ه-ب-زاردن-ی ب-یاردراو ل-

10/6/2024 ئىنجام بىرلەش، ئىمىش دىيىتى ما يى دىرستىوونى كىشى سىياسى لى واقىعى ھەرقىمى كوردستان،
چونكى ئىو پىرلەشما نى لىدوئى ھەبىزاردنى ئاماز پىكراودا پىكدەھىنرەت نوۋىنەرى پىكھەتەكان لىخە
ناگىرەت. بىيە دىيەت دادگەلى ئىتىھادى با ھا پا بىند بىت بى دىستور و پىيادەلى تايبەتكارىيەكانى بىكات
بىو شىوۋىيەلى لى دىستوردا ھا توو و پىشەلى تايبەتكارى دىسەھا تەكانى دىكە نەكات.

دادوۋىر

دكتىر سەردار ياسىن > ھەم دەئەمىن

سەركەكى ئىنجومەنى شورائى ھەرقىمى كوردستان - ەراق